บทที่ 6
สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

6.1 สรุปสภาพอุตสาหกรรมและแนวโน้มการพัฒนา

ผลจากการพัฒนาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ.2525-2529) ที่รัฐบาลได้กำหนดนโยบายการพัฒนาพื้นที่จังหวัดปริมณฑลของกรุงเทพมหานครให้เป็นพื้นที่รองรับการขยายตัวของประชากรและอุตสาหกรรม โดยมีการพัฒนาความพร้อมในด้านสาธารณูปโภคและสาธารณูปการเพื่อรองรับและดึงดูดให้เกิดอุตสาหกรรมและชุมชนเมืองขึ้นเทศบาลตำบลอ้อมน้อยและเทศบาลตำบลอ้อมใหญ่ก็ได้รับอิทธิพลจากการพัฒนาดังกล่าว จนทำให้เกิดเป็นชุมชนอุตสาหกรรมที่หนาแน่นและเป็นเขตที่มีความสำคัญในด้านอุตสาหกรรมมากพื้นที่หนึ่งของกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ในปี พ.ศ.2542 เทศบาลตำบลอ้อมน้อยและเทศบาลตำบลอ้อมใหญ่ มีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมทั้งสิ้น 1,022 โรงงาน รวมจำนวนเงินทุนจดทะเบียนเป็นจำนวน 18,038 ล้านบาท และมีจำนวนคนงานในโรงงานอุตสาหกรรมทั้งสิ้น 52,457 คน ซึ่งมีจำนวนเกือบเท่ากับจำนวนประชากรปัจจุบันในพื้นที่ศึกษาตามที่ได้แจ้งไว้ในทะเบียนราษฎร์ คือ 53,856 คน คิดเป็นสัดส่วนจำนวนคนงานต่อจำนวนประชากรจริงในพื้นที่ เท่ากับร้อยละ 97.40 แสดงว่า ลักษณะของแรงงานจากอุตสาหกรรมในพื้นที่ศึกษาส่วนใหญ่เป็นแรงงานที่มาจากนอกเขตพื้นที่

ลักษณะของอุตสาหกรรมในเทศบาลตำบลอ้อมน้อยและเทศบาลตำบลอ้อมใหญ่จำแนกตามขนาดของโรงงานอุตสาหกรรม อาศัยเกณฑ์จำนวนคนงานของกรมโรงงานอุตสาหกรรมพบว่า ในปี พ.ศ.2542 มีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมขนาดครอบครัว โรงงานอุตสาหกรรมขนาดเล็ก โรงงานอุตสาหกรรมขนาดกลาง และ โรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ จำนวน 231, 472, 295 และ 24 โรงงาน คิดเป็นร้อยละ 23 , 46 , 29 และ 2 ของจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมทั้งหมด จะเห็นได้ว่าในพื้นที่มีโรงงานอุสาหกรรมขนาดครอบครัว และโรงงานอุตสาหกรรมขนาดเล็กที่มีจำนวนคนงานไม่เกิน 50 คนในสถานประกอบการ ประมาณร้อยละ 70

ลักษณะของอุตสาหกรรมในเทศบาลตำบลอ้อมน้อยและเทศบาลตำบลอ้อมใหญ่ เมื่อจำแนกตามประเภทอุตสาหกรรมตามมาตรฐานการจำแนกประเภทโรงงานอุตสาหกรรมของกรมโรงงานอุตสาหกรรมครบทุกประเภท (104 ประเภทกิจการ) ประเภทของกิจการอุตสาหกรรมที่พบสูงสุด 5 อันดับแรก ในปี พ.ศ.2542 ได้แก่ อุตสาหกรรมสิ่งทอ อุตสาหกรรมโลหะ อุตสาหกรรมพลาสติก อุตสาหกรรมไม้และผลิตภัณฑ์กระดาษ และ อุตสาหกรรมซ่อมแซมหรือดัดแปลง

เครื่องยนต์ มีจำนวน 228 , 194 , 133 , 73 และ 64 โรงงาน รวมทั้งสิ้น 692 โรงงาน หรือ คิดเป็นร้อยละ 22 , 19 , 13 , 7 และ 6 ตามลำดับ รวมกันได้เป็นร้อยละ 67 ของจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมทั้งหมด

เมื่อพิจารณาแนวโน้มของการขยายตัวในภาคอุตสาหกรรมจากอัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปี ระหว่าง พ.ศ.2530-2542 ในพื้นที่ศึกษา จะเห็นได้ว่า จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ในขณะที่จำนวนเงินทุนจดทะเบียนและจำนวนคนงานมีแนวโน้มการขยายตัวลดลง อันเป็นลักษณะของโรงงานอุตสาหกรรมขนาดเล็กที่ใช้เงินทุนและคนงานในการดำเนินกิจการต่ำ และเมื่อพิจารณาแนวโน้มการขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมตามขนาดของโรงงาน พบว่า มีความสอดคล้องกัน โดยอัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปีของจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมขนาดครอบครัวและโรงงานอุตสาหกรรมขนาดเล็กเพิ่มสูงขึ้น ในช่วงปี พ.ศ.2530-2542 (ถ้าไม่พิจารณาในช่วงหลังที่มีการเปลี่ยนแปลงแนวโน้มฉับพลันอันเนื่องมาจากภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจ) ขณะที่จำนวนโรงงานขนาดกลางและขนาดใหญ่มีแนวโน้มของการขยายตัวที่ลดลงอย่างต่อเนื่อง

การขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมในเทศบาลตำบลอ้อมน้อยและเทศบาลตำบลอ้อมใหญ่ เมื่อจำแนกตามประเภทโรงงานอุตสาหกรรม ในปี พ.ศ.2542 สามารถแบ่งกลุ่มของประเภทอุตสาหกรรมโดยใช้แนวโน้มของอัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปี ระหว่าง พ.ศ.2530-2542 ออกได้เป็น 3 กลุ่ม คือ

- กลุ่มประเภทโรงงานอุตสาหกรรมที่มีแนวโน้มการขยายตัวคงที่และหยุดนิ่ง แต่ด้วยภาวะวิกฤติเศรษฐกิจตกต่ำในช่วงหลัง ทำให้มีแนวโน้มการขยายตัวลดลง มีจำนวนทั้งสิ้น 4 ประเภทอุตสาหกรรม ได้แก่ อุตสาหกรรมประเภทอาหาร , สิ่งทอ , ยาง และ ดัดแปลง-ซ่อมแซมเครื่องยนต์ จะเห็นได้ อุตสาหกรรมประเภทสิ่งทอ ซึ่งมีบทบาทและความสำคัญในพื้นที่สูงสุดนั้นอยู่ในสภาพที่อยู่ตัวแล้วในพื้นที่
- กลุ่มประเภทโรงงานอุตสาหกรรมที่มีแนวโน้มการขยายตัวลดลงอย่างต่อเนื่อง จัดเป็นประเภทอุตสาหกรรมที่เริ่มลดบทบาทและความสำคัญลง ซึ่งในพื้นที่ศึกษามีจำนวน 3 ประเภท คือ อุตสาหกรรมประเภทเครื่องหนัง วัสดุก่อสร้าง และ เครื่องจักร อย่างไรก็ตาม อุตสาหกรรม 3 ประเภทนี้ มีบทบาทและความสำคัญในพื้นที่น้อยมาตั้งแต่เริ่มต้น
- กลุ่มประเภทโรงงานอุตสาหกรรมที่มีแนวโน้มการขยายตัวเพิ่มขึ้น ซึ่งลักษณะนี้อาจแสดงว่า เป็นอุตสาหกรรมที่เริ่มมีบทบาทและความต้องการของตลาด แต่ด้วยภาวะวิกฤติเศรษฐกิจทำให้แนวโน้มการขยายตัวที่ควรจะเพิ่มขึ้นกลับลดลง โดยในพื้นที่ศึกษา อุตสาหกรรมที่มีลักษณะดังกล่าว มี 6 ประเภท ได้แก่ อุตสาหกรรมไม้

เคมีภัณฑ์ พลาสติก โลหะ เครื่องไฟฟ้า และ อุตสาหกรรมเบ็ดเตล็ด จะเห็นได้ว่า อุตสาหกรรมที่มีมากในพื้นที่อันดับที่ 2-5 อยู่ในกลุ่มนี้ด้วย แสดงถึงแนวโน้มประเภทอุตสาหรรมที่ยังคงตัวอยู่ในอุตสาหกรรมประเภทเดิมเป็นหลัก

แหล่งที่ตั้งของอุตสาหกรรมในพื้นที่เทศบาลตำบลอ้อมน้อยและเทศบาลตำบลอ้อมใหญ่ พบว่า มีการกระจุกตัวอยู่ตามถนนสายหลักที่สำคัญ โดยในปี พ.ศ.2542 บริเวณถนนเพชรเกษมเป็นบริเวณที่มีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมสูงสุด คือ มีจำนวน 641 โรงงาน คิดเป็นร้อยละ 62.72 ของโรงงานอุตสาหกรรมทั้งหมด รองลงมา คือ บริเวณถนนเศรษฐกิจ 1 และ บริเวณถนนพุทธมณฑล สาย 4 มีจำนวน 187 และ 48 โรงงาน คิดเป็นร้อยละ 18.30 และ 4.70 ตามลำดับ นอกนั้นกระจายอยู่ตามถนนสายรองต่าง ๆ ที่แยกออกไปจากถนนสายหลักเหล่านี้ จำนวน 146 โรงงาน คิดเป็นร้อยละ 14.29 ของโรงงานอุตสาหกรรมทั้งหมด โดยมีลักษณะของการประกอบการอุตสาหกรรมจำแนกตามย่านที่สำคัญ ได้ดังนี้

ย่านบริเวณถนนเพชรเกษม มีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมในปี พ.ศ.2530 เท่ากับ 172 โรงงาน เพิ่มขึ้นเป็น 287 , 548 และ 641 โรงงาน ในปี พ.ศ.2534 , 2538 และ 2542 ตามลำดับ คิดเป็นอัตราการเติบโตของจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมเฉลี่ย เท่ากับร้อยละ 16.7 , 22.7 และ 4.2 ต่อปี ในช่วงปี พ.ศ.2531-2534 , 2535-2538 และ 2539-2540 ตามลำดับ จะเห็นได้ว่า การเปลี่ยนแปลงจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมในย่านนี้ มีลักษณะที่เพิ่มขึ้นในช่วงแรกและลดลงในช่วงหลัง ซึ่งเป็นการลดลงตามแนวโน้มของพื้นที่ศึกษาโดยรวม

ในปี พ.ศ.2542 มีจำนวนโรงงานขนาดเล็ก 309 โรงงาน มีสัดส่วนที่สูงสุด คือ ร้อยละ 48.21 ของจำนวนโรงงานทั้งหมดในย่านนี้ เมื่อพิจารณาการขยายตัวจากอัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปีของโรงงานอุตสาหกรรม จำแนกตามขนาดโรงงานอุตสาหกรรม พบว่า โรงงานขนาดเล็กมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปีเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากร้อยละ 37.21 ในปี พ.ศ.2530 เป็น ร้อยละ 48.21 ในปี พ.ศ.2542 โดยประเภทอุตสาหกรรมที่พบสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ อุตสาหกรรมโลหะ มีจำนวน 131 โรงงาน คิดเป็นร้อยละ 20.44 ของโรงงานทั้งหมดในย่าน รองลงมา คือ กลุ่มอุตสาหกรรมสิ่งทอ และ อุตสาหกรรมพลาสติก มีจำนวน 128 และ 93 โรงงาน คิดเป็นร้อยละ 19.77 และ 14.51 ของโรงงานทั้งหมดในย่าน และจะเห็นได้ว่า ในย่านนี้มีโรงงานอุตสาหกรรมอยู่ทุกประเภทตั้งแต่ปี พ.ศ.2530 เป็นต้นมา เมื่อพิจารณาแนวโน้มของประเภทโรงงานอุตสาหกรรมในอนาคต พบว่า อุตสาหกรรมเครื่องหนังและเครื่องจักรมีแนวโน้มลดลงอย่างเห็นได้ชัด ขณะที่อุตสาหกรรมยาง สิ่งทอ อาหาร โลหะ และ ก่อสร้าง มีแนวโน้มคงที่ และ

กลุ่มที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ได้แก่ อุตสาหกรรมไฟฟ้า พลาสติก ไม้ เคมีภัณฑ์ ยานพาหนะ และ เบ็ดเตล็ด

ย่านบริเวณถนนเศรษฐกิจ 1 มีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมในปี พ.ศ.2530 จำนวน 79 โรงงาน เพิ่มขึ้นเป็น 114 , 169 และ 187 โรงงาน ในปี พ.ศ.2534 , 2538 และ 2542 คิดเป็นอัตราการเติบโตของจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมเฉลี่ย เท่ากับร้อยละ 11.1 , 12.1 และ 2.7 ต่อปี ในช่วงปี พ.ศ.2531-2534 , 2535-2538 และ 2539-2540 ตามลำดับ จะเห็นได้ว่า การเปลี่ยนแปลงจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมในย่านนี้ มีลักษณะค่อนข้างคงที่ในช่วงแรก และ ลดลงในช่วงหลัง อย่างไรก็ตามจะเห็นได้ว่าโรงงานอุตสาหกรรมในย่านบริเวณถนนเศรษฐกิจ 1 มีอัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปีเป็นจำนวนน้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับอัตราการเติบโตของโรงงานอุตสาหกรรมในย่านอื่น ๆ

ในปี พ.ศ.2542 มีจำนวนโรงงานขนาดกลาง 76 โรงงาน เป็นสัดส่วนที่สูงสุด คือ ร้อยละ 40.64 ของจำนวนโรงงานทั้งหมดในย่านนี้ เมื่อพิจารณาลักษณะการเปลี่ยนแปลงโรงงานอุตสาหกรรมตามขนาดของโรงงานแล้ว พบว่า โดยรวมแล้วแนวโน้มของขนาดโรงงานอุตสาหกรรมย่านนี้ในปัจจุบัน จะเป็นโรงงานอุตสาหกรรมที่มีขนาดเล็กและขนาดกลาง คือ มีจำนวนคนงานตั้งแต่ 10-500 คน และมีความหลากหลายของโรงงานขนาดต่าง ๆ มากกว่าบริเวณถนนเพชรเกษม ในย่านนี้มีอุตสาหกรรมประเภทสิ่งทอสูงสุด จำนวน 61 โรงงาน คิดเป็นร้อยละ 32.62 ของโรงงานทั้งหมดในย่านนี้ รองลงมา คือ อุตสาหกรรมประเภทโลหะ และ ก่อสร้าง มีจำนวน 40 และ 19 โรงงาน คิดเป็นร้อยละ 21.39 และ 10.16 ตามลำดับ สำหรับแนวโน้มของประเภทโรงงานอุตสาหกรรมในอนาคต พบว่า อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องหนังมีแนวโน้มลดลงอย่างเห็นได้ชัด ขณะที่อุตสาหกรรมยาง สิ่งทอ เคมีภัณฑ์ พลาสติก โลหะ เครื่องจักร ไฟฟ้า ยานพาหนะ และ ก่อสร้าง มีแนวโน้มคงที่ และกลุ่มที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ได้แก่ อุตสาหกรรมไม้ และ เบ็ดเตล็ด

เมื่อพิจารณาจากแนวโน้มของอุตสาหกรรมในการส่งออกของประเทศ จะเห็นได้ว่าประเภทของอุตสาหกรรมในพื้นที่ศึกษา จะเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญและมีมูลค่าในการส่งออกสูงของประเทศ และยังคงเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมที่รัฐให้การส่งเสริมและสนับสนุน ไม่ว่าจะเป็นนโยบายในระดับชาติ ระดับกระทรวง และนโยบายระดับจังหวัด ซึ่งจะทำให้มีผลต่อการเจริญเติบโตและการขยายตัวของอุตสาหกรรมในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลอ้อมน้อยและเทศบาลตำบลอ้อมใหญ่ได้อีกต่อไป

6.2 แนวโน้มการขยายตัวของพื้นที่อุตสาหกรรมในเขตเทศบาลตำบลอ้อมน้อยและเทศบาลตำบลอ้อมใหญ่

จากการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ที่เหมาะสมกับการพัฒนาอุตสาหกรรม โดยพิจารณาจากปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคมด้วยการวิเคราะห์โดยวิธี Sieve Analysis โดยใช้ปัจจัยที่เป็นตัวแปรในการพิจารณาพื้นที่ที่เหมาะสมกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมจำนวน 8 ตัวแปร ได้แก่ ความสะดวกในการเข้าถึงโดยถนน แหล่งน้ำธรรมชาติ ราคาที่ดิน การระบายน้ำ การบริการประปา การบริการกำจัดขยะ พื้นที่ว่าง และระยะห่างจากศูนย์กลางชุมชนหลัก

จากผลของการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ในเขตเทศบาลตำบลอ้อมน้อยและเทศบาลตำบลอ้อมใหญ่สามารถแบ่งกลุ่มพื้นที่เพื่อการพัฒนาอุตสาหกรรมได้เป็น 2 กลุ่ม กลุ่มแรกเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาอุตสาหกรรม ซึ่งแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ 1) พื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาอุตสาหกรรมสูงสุด ได้แก่ บริเวณพื้นที่ริมถนนเพชรเกษม บริเวณถนนเศรษฐกิจ 1 ถนนวิรุณราษฎร์ ถนนสุขาภิบาล 1 และถนนสุขาภิบาล 9 2) พื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาอุตสาหกรรมรองลงมา ได้แก่ ถนนสุขาภิบาล 2 ถนนพุทธมณฑลสาย 4 ถนนพุทธมณฑลสาย 5 ซอยวัดอ้อมใหญ่ และซอยวัดเทียนดัด ส่วนกลุ่มที่ 2 เป็นพื้นที่ที่มีข้อจำกัดในการพัฒนาอุตสาหกรรม ได้แก่ พื้นที่ด้านในระหว่างซอยวัดเทียนดัดและซอยวัดอ้อมใหญ่ พื้นที่ด้านในระหว่างถนนเศรษฐกิจ 1 และถนนสุขาภิบาล 3 พื้นที่ด้านในระหว่างซอยวัดอ้อมใหญ่กับถนนสุขาภิบาล 1 และพื้นที่ด้านในของถนนสุขาภิบาล 3

ผลจากการวิเคราะห์ศักยภาพของที่ตั้งจะพบว่า พื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาอุตสาหกรรม จะอยู่บริเวณริมถนนสายหลัก ได้แก่ ถนนเพชรเกษม ถนนเศรษฐกิจ 1 ถนนพุทธมณฑลสาย 4 ถนนพุทธมณฑลสาย 5 และซอยวัดอ้อมใหญ่ ซึ่งพื้นที่ดังกล่าวส่วนใหญ่จะมีการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทอุตสาหกรรม และเป็นพื้นที่ที่มีการใช้ที่ดินประเภทพาณิชยกรรมและที่พักอาศัยปะปนกันไป ได้แก่ บริเวณถนนพุทธมณฑลสาย 5 และซอยวิปัสสนา ริมถนนเพชรเกษมช่วงเขตเทศบาลตำบลอ้อมใหญ่ ถนนพุทธมณฑลสาย 4 และสาย 5 ทั้งนี้เนื่องจาก ปัจจัยการเลือกที่ตั้งอุตสาหกรรมกับปัจจัยในการเลือกพื้นที่พักอาศัยและพาณิชยกรรมจะมีปัจจัยพื้นฐานที่ค่อนข้างใกล้เคียงกัน กล่าวคือ ในการเลือกพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับอุตสาหกรรมมักจะคำนึงถึงความสะดวกในการคมนาคมขนส่ง การได้รับการบริการสาธารณะต่าง ๆ เช่น ไฟฟ้า ประปา และโทรศัพท์ การอยู่ใกล้ศูนย์กลางชุมชนหลัก รวมทั้งการพิจารณาถึงความเหมาะสมด้านกายภาพ ต่าง ๆ เช่น ไม่ควรอยู่ในพื้นที่ที่น้ำท่วมถึงและอยู่ในอิทธิพลของการขึ้นลงของน้ำทะเล และพื้นที่ที่เสี่ยงต่อการทรุดตัวของแผ่นดิน เป็นต้น

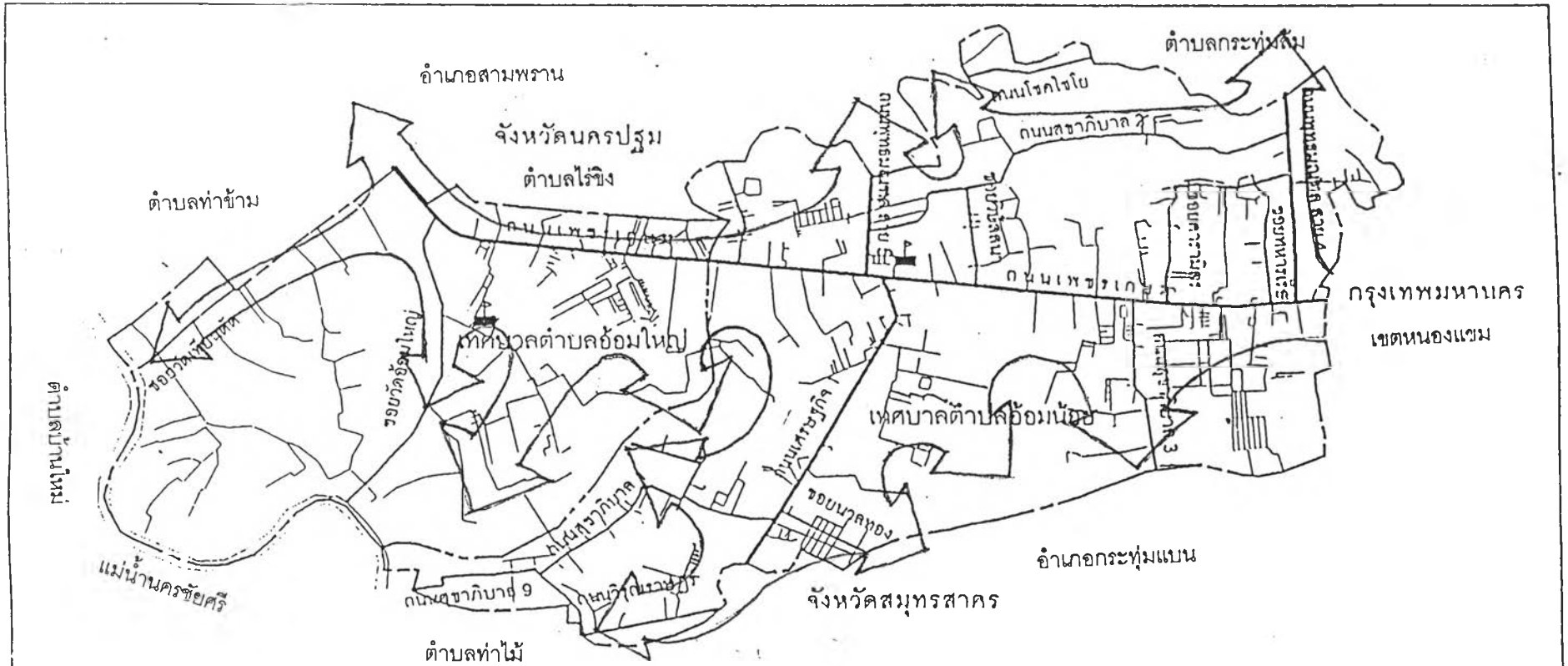

ศักยภาพของพื้นที่ในการพัฒนาอุตสาหกรรมของเทศบาลตำบลอ้อมน้อยและเทศบาลตำบลอ้อมใหญ่

แผนที่ 6-1

แสดง : แนวโน้มการขยายตัวของพื้นที่อุตสาหกรรม

- ถนนสายหลัก
- ถนนสายรอง
- ถนนสายย่อย

ที่มา : จากการวิเคราะห์

สัญลักษณ์ :

- แนวแบ่งเขตจังหวัด
- แนวแบ่งเขตเทศบาลตำบล
- ที่ตั้งสำนักงานเทศบาลตำบล

มาตราส่วน

N

แนวโน้มการขยายตัวของพื้นที่อุตสาหกรรมในเขตเทศบาลตำบลอ้อมน้อย และเขตเทศบาลตำบลอ้อมใหญ่จะเกิดตามแนวริมถนนสายหลัก ได้แก่ ถนนเพชรเกษม ถนนเศรษฐกิจ 1 และถนนพุทธมณฑลสาย 4 และสาย 5 แล้วขยายตัวออกไปยังพื้นที่ชั้นในที่มีเส้นทางคมนาคมสายรองเข้าถึงพื้นที่ ได้แก่ บริเวณถนนสุขาภิบาล 1 ถนนสุขาภิบาล 2 ถนนสุขาภิบาล 9 ถนนวิรุณราษฎร์ ซอยวัดอ้อมใหญ่ และซอยวัดเทียนดัด เป็นต้น จะเห็นได้ว่าปัจจัยด้านความสะดวกในการเข้าถึงโดยถนนจะเป็นปัจจัยที่สำคัญปัจจัยหนึ่งในการขยายตัวของพื้นที่อุตสาหกรรม

6.3 ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรม

6.3.1 ระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการและบริการพื้นฐานของชุมชน

1) การขยายโครงข่ายการคมนาคมขนส่ง

ในพื้นที่เทศบาลตำบลอ้อมน้อยและเทศบาลตำบลอ้อมใหญ่ มีเส้นทางคมนาคมสายหลัก ได้แก่ ถนนเพชรเกษม ถนนเศรษฐกิจ1 ถนนพุทธมณฑลสาย4 และสาย5 และเส้นทางคมนาคมสายรอง ได้แก่ ถนนสุขาภิบาล1 ถนนสุขาภิบาล2 ถนนสุขาภิบาล3 ถนนสุขาภิบาล9 ถนนวิรุณราษฎร์ ถนนโชคไชโย ซอยวิปัสสนา ซอยดารามิตร ซอยทหารเรือ ซอยวัดเทียนดัด และซอยวัดอ้อมใหญ่ ซึ่งโครงข่ายคมนาคมดังกล่าวเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดการขยายตัวของอุตสาหกรรมไปตามแนวถนนที่การคมนาคมเข้าถึงได้สะดวก

จากการวิเคราะห์ศักยภาพและข้อจำกัดของพื้นที่ พบว่าพื้นที่ที่มีศักยภาพของการพัฒนาอุตสาหกรรมสูงและสูงมาก จะมีองค์ประกอบของปัจจัยความสะดวกในการเข้าถึงโดยถนน โดยจะพบพื้นที่ที่มีโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่บริเวณริมถนนสายหลัก และบริเวณใกล้เคียง ได้แก่ ถนนเพชรเกษม ถนนเศรษฐกิจ1 ถนนพุทธมณฑลสาย4 และสาย5 ดังนั้นถ้าจะวางแผนพัฒนาอุตสาหกรรมในพื้นที่เทศบาลตำบลอ้อมน้อยและเทศบาลตำบลอ้อมใหญ่ ต้องวางแผนพัฒนาโครงข่ายคมนาคมที่มีอยู่เดิมให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น และพัฒนาเส้นทางคมนาคมเส้นทางใหม่ ๆ ในพื้นที่เพื่อที่จะให้อุตสาหกรรมได้มีการขยายตัวเพิ่มมากขึ้น

2) การขยายเขตบริการประปา

น้ำเป็นสิ่งสำคัญในการผลิตของโรงงานอุตสาหกรรมส่วนใหญ่ ในเขตเทศบาลตำบลอ้อมน้อยและเทศบาลตำบลอ้อมใหญ่ ต้องอาศัยการบริการด้านการประปาจากการประปาส่วนภูมิภาค ซึ่งยังให้บริการไม่ครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมด โดยเฉพาะพื้นที่ทางด้านใต้และด้านตะวันตกของเทศบาลตำบลอ้อมใหญ่ และพื้นที่บางส่วนทางด้านใต้ของเทศบาลตำบลอ้อม

น้อย ดังนั้นหากจะวางแผนรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมจะต้องคำนึงถึงแหล่งน้ำหรือการให้บริการน้ำประปาเพื่อใช้สำหรับโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่ด้วย โดยเพิ่มโครงข่ายท่อประปาในพื้นที่ชุมชนที่คาดว่าจะขยายตัว รวมทั้งพื้นที่พาณิชยกรรม และอุตสาหกรรม โดยวางแผนออกแบบขนาดท่อประปาให้สัมพันธ์กับความต้องการการใช้น้ำประปาของแต่ละพื้นที่

น้ำที่ใช้ในอุตสาหกรรมนอกจากน้ำประปาแล้วยังสามารถนำน้ำบาดาลจากใต้ดินมาใช้ได้ แต่การใช้น้ำบาดาลจะส่งผลระยะยาวต่อการทรุดตัวของพื้นดินจึงไม่ควรให้มีการจัดหาแหล่งน้ำด้วยวิธีการขุดเจาะบ่อบาดาล

3) การจัดระบบการระบายน้ำ

น้ำเสียจากโรงงานอุตสาหกรรมเป็นสิ่งสำคัญที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในในพื้นที่โดยเฉพาะในแม่น้ำท่าจีนซึ่งปัจจุบันกำลังประสบกับภาวะวิกฤติเป็นอย่างมากดังนั้นการพัฒนาพื้นที่อุตสาหกรรมจึงมีความจำเป็นต้องวางแผนพัฒนาก่อสร้างระบบระบายน้ำร่วมไปด้วยเพื่อให้อุตสาหกรรมส่งผลกระทบต่อพื้นที่ สังคม และสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด จากการวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่ในเขตเทศบาลตำบลอ้อมน้อยและเทศบาลตำบลอ้อมใหญ่ พบว่ายังมีพื้นที่หลายแห่งที่ไม่มีระบบการระบายน้ำและในพื้นที่เหล่านั้นบางส่วนเป็นพื้นที่ที่มีโรงงานอุตสาหกรรมจำนวนมาก เช่น พื้นที่บริเวณถนนเพชรเกษมบางช่วงในเขตเทศบาลตำบลอ้อมใหญ่ พื้นที่บริเวณถนนเพชรเกษมในช่วงต่อระหว่างเขตเทศบาลตำบลอ้อมใหญ่กับอ้อมน้อย พื้นที่บางส่วนระหว่างถนนพุทธมลฑลสาย 4 และสาย 5 เป็นต้น ควรมีการแก้ไขระบบระบายน้ำดังนี้คือ

3.1) ควรมีการสำรวจสร้างระบบหมุดหลักฐานแสดงระดับพื้นที่ชุมชนเมือง ให้ทั่วถึง จะทำให้การออกแบบงานระบบระบายน้ำทำได้ถูกต้องสัมพันธ์กับพื้นที่เป็นโครงข่ายที่สมบูรณ์ไม่ต้องมาแก้ไขเพิ่มเติมภายหลัง

3.2) ควรมีการจัดทำผังแสดงข้อมูลเกี่ยวกับระบบระบายน้ำของเมืองในปัจจุบันเช่น ขนาดและชนิดของท่อระบายน้ำ ระดับท่อ ตำแหน่งและสภาพฝาปิดท่อ ความสามารถในการระบายน้ำ รวมไปถึงปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น ในการระบายน้ำ รวมทั้งปัญหาน้ำท่วม เหล่านี้เป็นต้น เพื่อพิจารณาแก้ไขปัญหาปัจจุบัน และคาดการณ์ปรับปรุงเพื่อรองรับการขยายตัวของชุมชนในอนาคต รวมไปถึงการที่จะออกแบบเพิ่มโครงข่ายบริเวณที่ขาดแคลนและจัดให้เป็นพื้นที่ชุมชนในอนาคตได้อย่างสัมพันธ์กันเป็นโครงข่ายที่ได้ผล

3.3) ระบบระบายน้ำ ปัจจุบันเป็นแบบรวม ควรแยกระบบระบายน้ำฝนและระบบระบายน้ำทิ้งจากชุมชนออกจากกัน โดยการระบายน้ำฝนปล่อยลงสู่แม่น้ำ ตามแนวท่อ ระบายน้ำเดิม ส่วนระบบน้ำเสียควรมีโครงข่ายนำไปจัดการบำบัดน้ำเสียก่อนปล่อยลงสู่แม่น้ำ

3.4) ควรจัดสร้างโรงงานบำบัดน้ำเสียจากชุมชนโดยควรกำเนิดไว้ด้านใต้ของชุมชนเมืองปัจจุบันใกล้กับย่านอุตสาหกรรม ส่วนขนาดของโรงงานรวมทั้งวิธีการต้องทำการศึกษาออกแบบให้สอดคล้องกับชุมชนในอนาคต

3.5) จัดสร้างท่อระบายน้ำให้มีโครงข่ายทั่วถึงภายในพื้นที่ชุมชนเดิมที่ยังขาดแคลน และบริเวณพื้นที่ขยายของชุมชนเพื่อออกแบบการใช้ที่ดินให้สอดคล้องกันและปรับปรุงโครงข่ายที่ยังไม่สมบูรณ์ให้ต่อเนื่องกัน

3.6) มีการตรวจ ขุดลอกและซ่อมแซมท่อระบายน้ำที่อุดตันและชำรุดอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเพิ่มศักยภาพในการทำงานของท่อระบายน้ำ

3.7) ควบคุมการระบายน้ำเสียออกจากตัวอาคารทั้งอาคารพาณิชย์ อาคารพักอาศัยและอาคารต่างๆ ให้เป็นไปตามกรรมวิธีถูกต้องตามระเบียบกฎหมายทั้งพระราชบัญญัติและเทศบัญญัติ นอกจากนี้กำหนดให้ย่านอุตสาหกรรรม มีการจัดการระบบบำบัดน้ำเสียจากโรงงานด้วย

ปัจจุบันจังหวัดสมุทรสาครและจังหวัดนครปฐมได้ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาน้ำเสียที่เกิดขึ้นจึงได้ร่วมมือกันแก้ไขปัญหาทั้งระยะสั้นและระยะยาว โดยในระยะยาวได้ขอบรรจุโครงการบำบัดน้ำเสีย อ้อมน้อย อ้อมใหญ่ ซึ่งเป็นโครงการร่วมกันระหว่างจังหวัดสมุทรสาครและนครปฐม ไว้ภายใต้แผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการสิ่งแวดล้อม ประจำปีงบประมาณ 2544 ซึ่งมีระยะเวลาดำเนินโครงการตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544-2557 คาดว่าเมื่อดำเนินการแล้วเสร็จจะสามารถลดสภาวะมลพิษในแม่น้ำท่าจีนได้

4) การขยายระบบบริการไฟฟ้า

4.1) เพิ่มโครงข่ายไฟฟ้าให้เพียงพอทั่วถึงพื้นที่ชุมชนในอนาคต โดยเฉพาะควรจัดสร้างให้มีบริการทั่วถึงในพื้นที่ที่วางแผนการใช้ที่ดินไว้แล้ว เพื่อเป็นส่วนส่งเสริมให้การใช้ที่ดินเป็นไปตามผัง

4.2) เสริมเพิ่มโครงข่ายภายในพื้นที่ชุมชนเดิมที่ยังไม่ทั่วถึง โดยเฉพาะพื้นที่ที่ไกลจากถนนสายหลัก

4.3) ปรับปรุงติดตั้งไฟฟ้าสาธารณะตามถนนหรือพื้นที่สาธารณะที่ประชาชนต้องการแสงสว่างและความปลอดภัย ให้มีแสงสว่างพอเพียง

4.4) จัดให้มีไฟฟ้าปริมาณที่พอเพียงและสม่ำเสมอเพื่อกิจกรรมที่เกี่ยวเนื่องกับบทบาทของเมืองรวมทั้งโครงการที่สำคัญๆ เช่นพื้นที่พาณิชยกรรม ย่านอุตสาหกรรม

5) การบริการจัดเก็บและขยะมูลฝอย

5.1) เพิ่มประสิทธิภาพเกี่ยวกับการเก็บและขนขยะจากชุมชนให้พอเพียงกับปริมาณคนและกิจกรรมที่ทำให้เกิดขยะในปัจจุบันและอนาคตที่คาดประมาณไว้ ทั้งด้านกำลังคน อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องจักรที่เหมาะสม

5.2) จัดหาพื้นที่ทิ้งขยะแห่งใหม่ เพราะสถานที่เดิมใกล้ชุมชนเมือง ก่อเกิดปัญหาต่าง ๆ ทั้งสภาพแวดล้อมและอัคคีภัย

5.3) ควรใช้การกำจัดขยะโดยวิธี Sanitary Land Fill เพื่อช่วยปรับปรุงพื้นที่ลุ่มต่ำภายในชุมชน วิธีการถมพื้นที่จะสามารถแก้ไขปัญหาน้ำท่วมและพัฒนาใช้ประโยชน์ที่ดินได้

6.3.2 แนวคิดในการกำหนดรูปแบบการใช้ประโยชน์ที่ดิน

เทศบาลตำบลอ้อมน้อยและเทศบาลตำบลอ้อมใหญ่ เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาด้านอุตสาหกรรมสูง ทั้งนี้เป็นผลมาจากพื้นที่ดังกล่าวอยู่ใกล้กรุงเทพมหานคร และมีแนวโน้มการขยายตัวเพิ่มมากขึ้นการพัฒนาที่ผ่านมาได้ก่อให้เกิดปัญหาสำคัญประการหนึ่งคือ ปัญหาการใช้ที่ดินอย่างไม่มีแบบแผนของกิจกรรมต่างๆ ทำให้เกิดการรุกล้ำของโรงงานอุตสาหกรรมเข้าไปในพื้นที่เกษตรกรรมและชุมชนเดิม ก่อปัญหาด้านสภาพแวดล้อมซึ่งจะมีผลกระทบต่อชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่

ในการวางแผนการใช้ที่ดินเพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรมในพื้นที่เทศบาลตำบลอ้อมน้อยและเทศบาลตำบลอ้อมใหญ่ ควรที่จะนำผลจากการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่มาพิจารณาร่วมกับนโยบาย แผนงาน และโครงการต่างๆ ที่มีอยู่ในพื้นที่ ตลอดจนการพิจารณาจากปัจจัยทางด้านของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมและพัฒนาเมือง เพื่อที่จะให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนามากที่สุด ควรที่จะมีการวางแผนทางการใช้ที่ดินดังนี้ คือ

1. กำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินแต่ละประเภทให้มีความสัมพันธ์และสอดคล้องกัน
2. กำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทอุตสาหกรรม โดยแยกอุตสาหกรรมที่มีมลพิษและไม่มีมลพิษ แยกออกจากกันโดยเด็ดขาด เพื่อให้สามารถควบคุมมลพิษต่าง ๆ ได้ทั่วถึง และมีผลกระทบต่อสภาพแวดล้อน้อยที่สุด
3. กำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัย ให้รองรับการใช้ที่ดินประเภทอุตสาหกรรม
4. กำหนดแนวทางเส้นทางคมนาคมให้มีความเหมาะสมเพื่อลดปัญหาทางด้านการจราจรและการขนส่งในพื้นที่ให้มีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ ในการปฏิบัติให้เป็นไปตามแบบแผนหรือแนวทางที่กำหนดเสนอแนะไว้นั้น จะต้องอาศัยมาตรการในด้านต่าง ๆ ร่วมกันประกอบด้วย มาตรการด้านการผังเมือง มาตรการด้านกฎหมาย มาตรการด้านการเงินและงบประมาณ และมาตรการด้านการบริหารของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

6.3.3 กลยุทธ์และมาตรการ

1) ปรับปรุง และพัฒนาตามผังเมืองรวมที่ได้มีการกำหนดไว้แล้ว รวมทั้งการจัดให้มีการทำผังเมืองเฉพาะ ซึ่งควรทำในพื้นที่เทศบาลตำบลอ้อมน้อยและเทศบาลตำบลอ้อมใหญ่รวมกัน เพราะเป็นพื้นที่ที่มีความเกี่ยวเนื่องกัน ไม่ควรแยกเพราะเขตการปกครองอยู่คนละจังหวัด เพื่อที่จะได้มีการพัฒนาไปในทิศทางและแนวทางเดียวกัน

   หน่วยงานรับผิดชอบ เทศบาลตำบลและผังเมืองจังหวัดโดยการประสานงานกับส่วนกลางในการจัดทำผังเมืองเฉพาะ และหน่วยงานกลางที่มีบทบาทร่วมกับท้องถิ่น เช่น กรมการผังเมือง เป็นต้น

2) ปรับปรุงรูปแบบการบริหารและการทำงานขององค์กรปกครองท้องถิ่น โดยให้องค์กรปกครองท้องถิ่นต่าง ๆ ที่มีพื้นที่เกี่ยวเนื่องกันโดยไม่คำนึงถึงขอบเขตจังหวัด มาร่วมกันวางแผนกำหนดทิศทางและแนวทางการพัฒนาเพื่อให้การทำงานประสานกันเกิดความเข้มแข็งและเป็นเอกภาพในการจัดการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

   หน่วยงานรับผิดชอบ คณะรัฐมนตรีและส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง

3) การจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมของชุมชน ให้ควบคู่ไปกับแผนการใช้ที่ดินดังกล่าว รวมทั้งมาตรการในการระบายน้ำ การบำบัดน้ำเสีย การควบคุมมลพิษทางอากาศ ฝุ่นละออง และเสียง ตลอดจนการพัฒนาพื้นที่สีเขียวให้เป็นแหล่งพักผ่อนสันทนาการของประชาชน และ การอนุรักษ์พื้นที่เกษตรกรรมที่มีความอุดมสมบูรณ์เพื่อป้องกันไม่ให้การขยายตัวของอุตสาหกรรมรุกล้ำเข้าไปในพื้นที่ดังกล่าว

   หน่วยงานรับผิดชอบ เทศบาลตำบลโดยการประสานงานกับส่วนกลางในการจัดทำผังเมืองเฉพาะ และหน่วยงานกลางที่มีบทบาทร่วมกับท้องถิ่น เช่น กรมโยธาธิการ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม และ การเคหะแห่งชาติ เป็นต้น

4) ส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมให้เป็นไปตามนโยบายของแผนระดับชาติ ระดับกระทรวง ระดับจังหวัด และระดับท้องถิ่น

<u>หน่วยงานรับผิดชอบ</u> สำนักงานเคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กระทรวงอุตสาหกรรมและเทศบาล